

Actieplan **Noord-Nederland**

Onderwijs,
Werkgelegenheid,
Economie,
Bereikbaarheid

 Voor de verandering
ChristenUnie

Actieplan Noord-Nederland

Onderwijs, Werkgelegenheid, Economie, Bereikbaarheid

Inleiding

Deze Tweede Kamerverkiezingen gaan over meer dan een financiële crisis. Of een vastgelopen economie. Deze verkiezingen gaan over mensen van vlees en bloed. Over onze ouders, onze kinderen, onze bureaus, over de leerkracht in de school om de hoek, de verpleegkundige en de dokter in onze woonplaats, over onze werkgever en over onze werknemers. Ze gaan over onszelf, onze manier van samenleven, onze onderlinge omgang. Zij gaan over de landelijke politiek, maar daarmee ook over de regio.

Wij zijn mensen. We zijn geschapen naar Gods beeld met het doel tot eer van Hem te leven en onze naaste lief te hebben als onszelf. Ons leven gaat daarom om veel meer dan geld en goed. We willen niet alleen maar een betaalbaar huis, maar verlangen vooral naar geborgenheid en veiligheid. We willen niet alleen een baan met salaris, maar vooral waardering en mogelijkheden om onze talenten te ontplooiën. We willen niet alleen een overheid die op de euro let, maar vooral een samenleving waarin we ruimte krijgen, gehoord worden en zwakkeren beschermd worden. We willen geen samenleving waarin ons tot in detail verteld wordt wat we moeten denken en doen, maar willen vrijheid om zelf verantwoordelijkheid te nemen en van daaruit eigen keuzes te maken. We willen niet een wereld waarin wijzelf misschien rijk zijn, maar vooral een wereld waarin we omzien naar elkaar en die ook leefbaar blijft voor onze kinderen.

Die weg gaan, zal niet zelden betekenen: het heel anders doen, dan het nu gaat. Dat is misschien niet altijd makkelijk, maar zeker niet vreemd. De ChristenUnie is niet van de status quo en van het alles houden zoals het is. In navolging van het Evangelie willen wij pal staan voor een vrije samenleving, een duurzame economie, voor een dienstbare en rechtvaardige overheid, voor de bescherming van het kwetsbare leven, voor zorg voor elkaar en voor Gods schepping.

Deze lijn wil de ChristenUnie ook doortrekken naar de regio. Nederland is meer dan de Randstad en de grote steden. In de gebieden in het Noorden, Oosten en Zuiden liggen andere kansen, maar dat zijn niet mindere kansen. De ChristenUnie heeft oog voor de belangen van de regio.

Noord-Nederland heeft de komende jaren enorme uitdagingen op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid, economie en bereikbaarheid. Daar komt nog bij dat het Rijk bezuinigt en grote delen van het Noorden te maken krijgen met de gevolgen van dalende bevolkingsaantallen waardoor voorzieningen onder druk komen te staan. In dit actieplan staan de punten waarvoor de ChristenUnie zich de komende jaren wil inzetten.

Onderwijs en werkgelegenheid

1. Regionale werkgelegenheid bepalend bij concentratie Rijksdiensten

Bij concentratie van Rijksdiensten is behoud van regionale werkgelegenheid het uitgangspunt van de ChristenUnie. De rijksdiensten zoals Vliegbasis Leeuwarden, CJIB, UWV, Belastingdienst, Gerechtelijke dienst zijn goed voor duizenden banen. En daar komen nog de banen van de regionale toeleveranciers bij.

2. Vliegbasis blijft in Leeuwarden, Johan Willem Friso-kazerne blijft in Assen

Een belangrijke werkgever in het Noorden is defensie. De ChristenUnie wil niet bezuinigen op defensie, maar juist meer geld investeren. De forse bezuiniging die de goedkoopcoalitie van VVD/CDA/PVV heeft doorgevoerd, heeft

de slagkracht van de krijgsmacht zwaar aangetast. Vrijwel als enige politieke partij wil de ChristenUnie ook in een tijd van crisis en bezuinigingen meer geld voor defensie uit-trekken: uiteindelijk structureel 100 mln. euro per jaar. De ChristenUnie vindt dat mannen en vrouwen die hun leven in willen zetten van voldoende middelen moeten worden voorzien. De Vliegbasis Leeuwarden blijft in Leeuwarden, en de Johan Willem Frisokazerne blijft in Assen. Voor de vliegbasis gaat het om ruim 1000 banen, voor de kazerne in Assen gaat het om 1500 banen. Toeleveranciers zijn hierin nog niet meegerekend.

3. Geld voor kwaliteit onderwijs in krimpregio's

De komende jaren heeft het onderwijs met dalende leerling-aantallen te maken. In krimpregio's daalt het aantal leerlingen sneller dan gemiddeld. Het onderwijs kampt binnen enkele jaren bovendien met een vergrijzend personeelsbestand, terwijl jonge leerkrachten op dit moment moeilijk aan een baan komen. De ChristenUnie kiest er niet voor om het landelijk onderwijsbudget mee te laten dalen, maar wil de komende jaren het vrijgekomen geld gericht investeren in krimpregio's. Het doel is: behoud van kwaliteit en behoud van onderwijspersoneel. Voor deze gebieden gaat het de komende jaren om 150 mln. euro per jaar.

4. Voorkom mismatch op de arbeidsmarkt

In 2012 wordt een verdere stijging van de werkloosheid verwacht in alle provincies. Landelijk wordt een werkloosheidspercentrage van 6,3% verwacht. In Noord-Nederland is de werkloosheid doorgaans iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde. Hoewel de werkloosheid oploopt, zijn er tegelijkertijd ook vacatures die niet opgevuld raken. Bedrijven kunnen niet aan technisch geschoold personeel komen. Studenten 'Communication & Multimedia Design' trekken weg uit het Noorden, omdat ze er geen baan kunnen vinden. Er is dus sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt.

De ChristenUnie investeert daarom in vakopleidingen. Zo gaat er extra geld naar 6-jarige vakopleiding-en, maar ook gericht naar techniekonderwijs op alle onderwijsniveaus. Zorg voor het (financieel) aantrekkelijk maken van het technisch hoogwaardig onderwijs door het deels financieren door het bedrijfsleven en deels door de overheid.

In Noord-Nederland zijn relatief veel bouwbedrijven. Deze bedrijven hebben behoefte aan goed geschoold personeel. Vaak gaat het hier om ambachte-lijke beroepen, zoals timmerman, lasser, etc. Door de vergrijzing stopt de komende jaren een grote groep werknemers met ervaring. Het is belangrijk dat studenten meelopen met de meester en zich gaandeweg de beroepshandelingen eigen maakt. De ChristenUnie investeert in extra meester-gezel plaatsen in onder andere ambachtelijke beroepen en veiligheid.

5. Begeleiding naar een nieuwe baan

Wanneer ontslag dreigt moet er alles aan worden gedaan dat de werknemer een nieuwe baan vindt. De ChristenUnie vult daarom de hervorming van het ontslagstelsel uit het Begrotingsakkoord aan met een aantal wijzigingen. De pilot van het door het CNV ontwikkelde Maaslandmodel, die in de regio Hardenberg wordt uitgevoerd, staat daarvoor model.

De opzegtermijn wordt verlengd, afhankelijk van de lengte van het dienstverband, tot maximaal twaalf maanden. Gedurende deze opzegtermijn moeten werkgever en werknemer zich inzetten voor de transitie naar een andere baan. Als de werkgever in gebreke blijft en slechts een deel van de opzegtermijn benut om werknemers te geleiden naar ander werk, moet hij de resterende maanden betalen als ontslagvergoeding. De termijnen ontslagvergoeding die overblijven na het vinden van een baan worden verdeeld over werkgever en werknemer.

Economie

6. Lokale aanbestedingen overheid toegankelijk voor MKB

Lokale aanbestedingen moeten zodanig ingericht worden dat ook lokale ondernemers uit het MKB de kans hebben mee te doen. Onder de drempelbedragen geeft de meer-voudig onderhandse procedure meer kansen voor het lokale bedrijfsleven en voor lokale werkgelegenheid. Bovendien willen wij minder papierwerk, minder clustering van opdrachten en geen onnodig zware gunningseisen. Op initiatief van de ChristenUnie is de nieuwe Aanbestedingswet op deze onderwerpen gewijzigd.

7. Economische versterking, steun voor MKB

Het MKB ondervindt de harde gevolgen van de crisis. Bedrijven gaan failliet, werknemers moeten worden ontslagen en de afname van orders en consumptienaankopen hebben directe gevolgen voor zelfstandigen en hun gezinnen. Nederlandse MKB'ers werken hard, zijn vernieuwend en voelen zich verantwoordelijk voor de onderneming, hun werknemers en de omgeving. Succesvol ondernemen moet niet geremd, maar beloond worden. Daarom moeten kredietverlening en betalingsgedrag van de overheid verbeteren, worden regels geschrapt en moeten vergunnings-trajecten sneller. De ChristenUnie kiest bovendien voor het verder integreren van de zelfstandigenaftrek in de MKB-winstvrijstelling. Er komt een basisvrijstellingsbedrag met daarboven een winstafhankelijk bedrag.

Innovatie is de sleutel tot duurzame groei van de Nederlandse economie en het versterken van onze concurrentiepositie. Innovatie biedt ons ook nieuwe mogelijkheden om maatschappelijke problemen aan te pakken en te werken aan duurzame productie of betere gezondheidszorg. Laat daarom niet alleen bedrijven in de nationale

hotspots profiteren. Ook in Noord-Nederland zitten veel innovatieve bedrijven. De ChristenUnie kiest voor een gunstig innovatiebeleid voor het MKB. Via verdubbeling van het Innovatiefonds MKB+ en behoud van de WBSO, een financiële ondersteuning voor de loonkosten van onderzoek, geven we een impuls aan innovatieve ondernemers.

De industriesector is belangrijk voor Nederland vanwege de economische waarde en de werkgelegenheid. De ChristenUnie wil een langjarig industriebeleid met aandacht voor infrastructuur, concurrentiekracht, instroom van personeel, kwaliteit van technisch onderwijs en innovatie. Dankzij publieke en private investeringen in innovatie gaan we de recessie te lijf én bereiken we maatschappelijke meerwaarde.

8. Betere samenwerking tussen Overheid, Ondernemer en Onderwijs

De krimpgebieden stellen ons voor grote uitdagingen als het gaat om de versterking van de lokale economie en de instandhouding van een goed woonklimaat. Het is van belang dat gemeenten daarbij regionaal opereren. Goed voorbeeld is het Sociaal-Economisch Masterplan in Noordoost Fryslân, waarbij vijf gemeenten, het bedrijfsleven, de Provincie Fryslân en Europa gezamenlijk projecten opzetten die de regio versterken. Een dergelijke gebiedsgerichte aanpak verdient navolging in andere regio's waar werkgelegenheid en sociale kwaliteit een impuls nodig hebben.

9. Ruimte voor boeren

De agrarische sector is beeldbepalend voor het landschap in het noorden van Nederland, met onder meer de Friese veenweidegebieden en de Groningse Veenkoloniën en het Oldambt. De landbouw is daarnaast een belangrijke grondgebruiker en belangrijk voor de werkgelegenheid. Van de beroepsbevolking is 14% direct of indirect betrokken bij de agrarische sector. De ChristenUnie pleit voor ruimte voor boeren om te kunnen ondernemen en zet in op een sterke, duurzame en innovatieve land- en tuinbouw en visserij.

De komende jaren wordt het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) drastisch hervormd, waarbij boeren voortaan een vast bedrag per hectare krijgen. De ChristenUnie zet zich in voor behoud van het huidige GLB-budget, want door herverdeling tussen lidstaten wordt Nederland onevenredig hard geraakt. Sommige boeren in het noorden van Nederland, zoals de extensieve melkveehouders in Friesland, gaan er door de veranderingen op vooruit. Anderen, zoals de zetmeelaardappeltelers in Groningen en Drenthe, worden echter negatief getroffen door de veranderingen. Voor hen wil de ChristenUnie een goede overgangsregeling, zodat ze zich kunnen aanpassen aan de nieuwe situatie.

Verder wil de ChristenUnie dat boeren bij de verplichte 'vergroening' van het GLB zelf maatregelen moeten kunnen kiezen uit een flexibel keuzemenu die bij hun bedrijf pas-

sen. De ChristenUnie zal zich er ook voor inzetten dat er optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden voor ondersteuning van jonge boeren (extra inkomenssteun in de eerste jaren na overname en ondersteuning voor opleiding en advies).

10. Minder regels voor vissers

De visserij is een belangrijke sector in Noord-Nederland, met havens als Zoutkamp, Harlingen en Lauwersoog. Deze sector heeft te maken met een groot aantal Europese regels. De ChristenUnie wil dat hier het mes in gaat. De visstand is de laatste jaren steeds beter geworden. Een duurzaam beheer was hiertoe een voorwaarde. De vissers zelf hebben daarbij een belangrijke rol gespeeld. Nu is tijd dat er meer verantwoordelijkheid bij de vissers te leggen. In een goede verhouding tussen visserij en natuur worden meerjarige beheerplannen opgesteld voor een duurzame exploitatie van de zee. De visserijsector en de wetenschap werken samen in bestandsopnamen en het opstellen van beheerplannen. Binnen vier jaar zijn alle schepen MSC gecertificeerd. De overheid ondersteunt indien nodig bij certificering.

Ook nationaal kan de regelgeving voor vissers eenvoudiger. De administratieve lasten van Natura 2000-wetgeving voor vissers moeten omlaag door onder meer het schrappen van de omgekeerde bewijslast voor ondernemers, waardoor met name voor de IJsselmeervisserij grote knelpunten zijn ontstaan. Visserijwetgeving en de provinciale kaders van de Natuurbeschermingswet dienen te worden geharmoniseerd.

De visserij dient gericht te zijn op het terugdringen van de bijvangst. Bijvangst is echter nooit helemaal te voorkomen. Een Europese aanlandplicht voor bijvangst werkt onnodig kostenverhogend. Om de bijvangsten te beperken wil de ChristenUnie dat er meer met vissers samengewerkt wordt. Er moet maximaal worden ingezet op verbetering van vistechnieken en preventie. De pulsvisserij lijkt een goed alternatief voor de traditionele bodemvisserij en scoort goed door selectiviteit, minder bodemcontact en lager brandstofverbruik. Een aantal vissers heeft nu een experimentele vergunning voor pulsvisserij. De ChristenUnie wil dat deze visserijmethode in Europa zo snel mogelijk wordt vrijgegeven voor algemeen gebruik.

11. Natuur, landschap en energie

De ChristenUnie hecht grote waarde aan natuur en landschap. In het Lente-akkoord hebben we de bezuinigingen op natuur voor een belangrijk deel teruggedraaid. Hiernaast willen we extra investeren in robuuste verbindingzones en Nationale Landschappen. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld de karakteristieke landschappen in Zuidwest-Friesland, het Middag-Humsterland en de Drentsche Aa beter beschermd worden, in goede samenwerking tussen de overheid, maatschappelijke organisaties en private actoren.

De ChristenUnie zet in op een omslag in onze energievoorziening. Dat betekent: geen nieuwe kolencentrales, wel een forse groei van hernieuwbare energie. Burgers die individueel of gezamenlijk energie willen opwekken via zonnepanelen krijgen de ruimte en bovendien fiscale voordelen. Hierin heeft Noord-Nederland ook een rol als Energy valley en als producent van een kwart van de hernieuwbare energie in Nederland.

De ChristenUnie is tegen CO₂-opslag. Het is een dure techniek die veel energie kost en geen bijdrage levert aan de definitieve oplossing voor het vraagstuk van energie en klimaat.

De financiële schadevergoeding voor bodemdaling en aardbevingen door gas- en zoutwinning moet eerlijk zijn. Voor schadevergoedingen moet eenduidige informatie beschikbaar zijn en een loket voor burgers en bedrijven worden ingericht. De ChristenUnie heeft ingestemd met het stoppen van zoutwinning onder land. Zoutwinning onder zee mag alleen plaatsvinden met strikte monitoring van de gevolgen voor mens en natuur.

Bereikbaarheid

12. Snellere verbindingen Noord-Nederland

De ChristenUnie wil investeren in het spoor in Noord-Nederland. Het spoor tussen Zwolle en Herfte wordt aangepast, zodat er meer en snellere treinen van en naar het Noorden kunnen rijden. Daarnaast wordt het spoor waar mogelijk stapsgewijs geschikt gemaakt voor hogere snelheden. De maximum snelheid wordt op de meeste intercity corridors verhoogd van 140 naar 200 km per uur, te beginnen met Almere-Groningen/Leeuwarden waardoor de reistijd tussen het Noorden en de Randstad aanzienlijk korter zal worden. NS moet zo snel mogelijk hiervoor geschikt materieel aanschaffen zodat op de Hanzelijn al op korte termijn 200 km/uur kan worden gereden.

De enkelsporige regionale spoorlijnen zoals Leeuwarden-Groningen en Zwolle-Emmen worden opgewaardeerd door (gedeeltelijke) spoorverdubbeling, elektrificatie en verhoging van de baanvaksnelheid. Hierdoor kan de frequentie tussen Zwolle en Emmen en tussen Leeuwarden en Groningen naar 4x per uur en kan de treindienst Groningen-Bremen worden versneld. De corridor Eemshaven-Groningen-Veendam heeft prioriteit bij elektrificatie zodat de haven en de railterminal ook bereikbaar worden voor elektrische locomotieven. De spoorverbinding Groningen-Veendam wordt doorgetrokken naar Stadskanaal en in de toekomst naar Emmen en er komt een spoorboog voor goederentreinen uit Veendam richting Duitsland.

Er komen meer P&R-locaties rondom Groningen en Leeuwarden met goede aansluitingen op hoogwaardig regionaal vervoer. Een mogelijke nieuwe locatie is De Punt. Daarnaast kan Leeuwarden Werpsterhoek bij opening van het station worden uitgebreid.

13. Goede reiskostenvergoeding forenzen, gehandicapten en studenten

In het Noorden zijn de reisafstanden relatief groot waardoor een goede reiskostenvergoeding extra belangrijk is. Op veel plekken in Noord-Nederland is het openbaar vervoer bovendien geen reëel alternatief voor de auto. De onbelaste reiskostenvergoeding voor het openbaar vervoer blijft bestaan. Wel komt er een maximum aan de te vergoeden afstand. De onbelaste kilometervergoeding bij reizen per auto blijft ook bestaan, maar de kilometervergoeding wordt wel lager.

Ook, of juist, wanneer mensen een ziekte of beperking hebben moeten ze de mogelijkheid hebben om mee te doen in de samenleving, bijvoorbeeld via dagbesteding. Daarom moet er een adequate vergoeding voor rolstoelvervoer blijven en bezuinigt de ChristenUnie niet op zittend vervoer. Dit vraagt maatwerk in dunbevolkte gebieden. Dit kan niet alleen door hiervoor voldoende geld beschikbaar te stellen, maar ook door het slimmer organiseren door voorzieningen dichtbij te brengen.

De ChristenUnie wil ook voor MBO studenten een vergoeding voor de reiskosten. Daartoe wordt de OV-kaart voor studenten ook toegankelijk gemaakt voor 16- en 17 jarige MBO-scholieren. Zij krijgen in het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie net als HBO- en universitaire studenten een korting van circa 90% op het reizen met het OV.

